



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

1 Nunquidnam ecclesiæ decoro & stabilitati sacerdotale votum
continenti[a]e congruens fuerit ac necessarium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

quamvis illi qui super cathedram Moysi sedent, hoc est cuncti nostri præpositi illa faciant quæ imitanda a nobis non sunt, nihilominus quæ nobis iubent incunctanter expleamus. Superuacaneum tamen est in hoc promulgato argo diutius remorari.

Ad primū arg.

Ad primum igitur arg. rñdetur necessitatem coactionis, quæ inuoluntarium facit illam, quidē & tristitia parere, & rōnem laudis ac meriti excludere. Illa autē necessitas quæ ex voto sponte p. p. Deum emissio nascitur, primum tristitia non affert, mox et si nonnunquam illam parturiat, nihilominus meritum non imminuit, nā prima uolendi libertas, in omnib. actionibus uirtute perdurat. Ad scđm rñdetur q̄ libertas in qua homo suapte natura creatus est, in hoc nobis seruitute debet ut nostro creatore seruamus. Quare eam in eius obsequiū dedicare non cōtra naturā est, sed maxime secundum naturam. Ad tertium deniq. rñdetur, ex eo q̄ Christus nos a lege peccati liberauit, non fieri consequens perfectiōnem Christianā in exemptione ab omni obedientia consistere, sed in hoc omnino q̄ sumus a peccatorū retinaculis liberi. Vnde cum vsq. adeo sumus periculose animi nostri obsequentes, propriæq. uoluntatis amantes, ad eandem libertatem asserendā præcipue, confert nostram uoluntatem alterius gubernaculo submittere. Nam si seruire Deo regnare est, quo plurib. eius nomine obsequimur, perfectius regnamus. Tutius nāque carnis illecebris atq. inultibus dominamur, atq. adeo celestem Hierusalem referimus, ubi ut felices illi necessitate quadam confirmatissimi sunt ne delinquerē ualeant, ita summa libertate perfruuntur.

Ad scđū dū arg.

Ad tertiu arg.

sacerdotum duximus adhibendam, hoc est de voto, quod dum facis inuitantur a secundum occidentalis ecclesie inuoluntatum implicite suscipiunt. Enim uero inter alia Lutherianorum molimina, quibus ecclesiam Dei funditus demoliri nituntur, hoc unum est quod totis uiribus ecclesiatum a clero abigere cōtendunt. Quocirca cum me apud Cæsarem in Germania agēte de componenda cum ipsis pace tractarem, hoc mordicus retinere perdebant, ut sacerdotes non modo uxorio consortio non interdicerentur, immo cogentur uxores ducere, adeo impossibile ducunt, hominem absque Veneris suuore posse. Quod reuera si illis sensu esset concessum, fieri non posset minus, quin proinus eadem concessio in totū serpens Christianismum, sanctam ecclesiam radicalitus subuerteret. Hac ergo de causa titulum reliquissim tractatum hunc de voto, nisi hanc ei quaestione adhibuissem. De hac autem re ut de vnaquaque alia, secundum Philosophum in posterioribus Analyticis tria esse possent quaesita, scilicet an sit, & quid sit, & propter quid sit. Quid autem sit, nempe in quod sacerdotale votum consistat, quaestione proxima demonstrauimus, constituentes esse votum, non quidem explicitum sed implicitum neq. de intrinseca ratione ordinis antea ut votum religionis, sed ecclesie statuum matrimonium irritans. Duo ergo hie constant articuli. Prior de conuenientia huius ecclesiastici instituti. Nam in moralib. lib. est quaerere, an sit, & propter quid. Posterior, quā sit antiquū an uidelicet a primordiis statim nascentis ecclesie fuerit in usu.

QVÆSTIO VI.

DE VOTO ET CONTINENTIA Sacerdotum.

ARTICVLVS I.

Virum ecclesia decore & stabilitati sacerdotali uotum continentia congrue fuerit ac necessarium.

IN calce demum libri huius, in quo de voto pro nostra uirili disputauimus, postremam qui sitionem de continentia

Arguitur ergo prior q̄ negatiue? Et prius mo quidem noua & uetera ad colorandū errorem adducendo. Primum. n. exemplū Christi legiferi nostra parte negatiua pognat, quippe qui apostolos nō celibes, sed certe maritos elegit, ut Petrum cuius locutus mentio fit euangelio: Andream & ceteros, quos opinabile est uxoribus fuisse copulatos. Quinimo unum Ioannē quem uirginē elegit de medio nuptiarum thalamo fertur euocasse. Mox & magisteri exemplo discipulorum consentiant documenta. Ait quippe Pau. 2. ad Timor. 3. Oportet episcopū esse uirum uxoritis uirum filios habentem

bentem subditos in omni castitate. Et ad Titum 1. Si quis sine crimine est, vnus uxoris vir, &c. hunc, scilicet constitutas presbyterum, sicut disposuisti tibi. Tertio est loco exemplum sacerdotum veteris legis qui figuram nostri præferebant. Aaron enim ac deinceps Leuitarum sobolem constat suam constituisse tribum, atque adeo conjugali sedere vixisse: vt etiam Luc. 1. de Zacharia pro genitore Ioannis Baptistæ legitur. Quorum quidem instar suos habent: Graeci sacerdotes institutos: nempe qui per vires & rei sacræ administrant nihilominus rei uxorie dent operam. Adde si figuris agere volumus, quod Arca Noë, vni in priori sua Canonica ait Petrus, figura fuit ecclesiæ, seruatis nos à peccatorum illuui: cui quidē ecclesiæ sacerdotes præstant, illam autem nulli coelbes, sed octo animæ matrimonio coniunctæ ingressæ sunt: non ergo est cur vxoriam institutum sacerdotibus inhibeat. Quarto arguitur ratione. Connubia in ipso statim mundi primordia instituta sunt in officio humano generi impendio, quam maximè necessarium: cum ergo sacerdotibus qui primum obtinent in Christi familia locum tanta religione interdicatur, videtur ecclesiæ, ut saluo eius honore, contra diuinum naturalem que permissum nuptijs cū Martione, & Manichæo detrahere: quod Apostolus 1. ad Corin. 4. erroris subnotauit, quod nubere essent prohibitori. Quinto ad rem proximè arguitur. Votum castitatis res est perquā difficilis obseruata. Adeo enim prouida natura propagandæ speciei consilium prospexit, ut uehementissimam vixq; adeo eluctabilem eiusdem muneris appetentiam cunctis animantibus indiderit: que quidem appetitus rabies, post naturam corruptam inter omnium species longè ardentius humanam exurit. Sacerdotale autem officium adeo est ecclesiæ necessarium, ut absque illo consistere Christiana familia minimè ualeat. Imò eidem obeundo muneri tantus est numerus necessarius, ut pars populi paulò minor decima uel duodecima, eidem sit mancipata, tantum ergo populum in tam difficilem religionem adigere, nihil mirum si plus iusto rigidum coactum que videatur. Eniuero monachus, ut sanctum institutum est, non tamen administrandis sacramentis ac sacrosacris simpliciter est necessarius: atq; adeo

nec est tam numerosus quare nihil rigoris est si qui libere voluerint permittantur monasticis votis addici, tam ingentem vero sacerdotum multitudinem eodem rigore cogere videri cuiquam potest non vixq; adeo consultum. Sexto, castitatis votum adeo, vt dicebamus, est difficile, vt non nisi inclusis & eis qui sint claustris circumsepti permittendum videatur, qua ratione monachi in monasteria abdunt, sacerdotes autem proprios habent lares, neque vi uete satis possunt commodè sine ancillis nec abique seculari tumultu, tanto ergo periculo votum castitatis permittere, non apparet esse prudentia, non ergo id condens est. Septimo, & id euentus ipsi docent. Sunt enim frequentissimi concubinarij alienisque toris insidiantes. Quamobrem & populo inuisi sunt, & sacramentis quæ tractant iniurijs, videtur ergo melius fore rei vtrique consultum, si suam quisque haberet vxorem, vt nullo se commacularent flagitio. Nam quò longius à carnis usu arcentur, spurcius defædantur. In contrarium est solennis & laudabilis mos Occidentalis Ecclesiæ secundum Pontificum sanctiones vt antiquissimi Calixti 27. dist. cano. Presbyteris ac Syricij 82. dist. can. plurimos, & aliorum complurium. Pessifera huius heresis, continentia sacerdotum oblatrantis, duo sunt membra: prius quod eis concedit licentiam matrimonia contrahendi, posterius verò quod etiam cogit, vt id faciant. Et sunt inter neotericos qui eius primum faciunt partem Lutherum, nam Iouinianus, inquit, etsi nuptias uirginitati æquauerit, non tamen sacerdotes vxoribus carentes reprehendebat. Quin verò ipse, vt Augusti. libro de hare. capitu. 87. refert, concubio abstulit, non propter meritum, sed vt vxoriam molestias sibi cauere. At verò horum opinione non obsistat, dubitari in primis non potest quin concessio nis, hoc est, vti sacerdotibus maritos esse liceret, Iouinianus fuerit primus auctor: quandoquidem in calibatu nihil egregij meriti nouerit. Quin verò omni pudicitie generi adeo appetitum bellum indixit, vt uirginitatem, ad Deiparam Virginem, veluti ad sacram artem confugientem, inde conatus fuerit impudentissimè deturbare. Sed neque alterius impudentioris membri Lutherus fuit primus auctor, Soto, de Iust. & Iu. 22 scilicet.

Argu. 3.

Argu. 6.

Argu. 7.

Argu. 8.

August.

scilicet ut sacerdotes non modo permit-
tentur, uerum & cogentur coniuges sibi
adiungere. Successit nāque Iouiniano eius
discipulus. Vigilantius: qui in hanc euasit
impudentem insaniam: ut nemine fineret
sacris initiari antequam uxorem duceret.

Hiero. Vnde Hierony. epist. 2. aduersus ipsum ad
Riparium: Proth, inquit, nefas episcopos
sui sceleris dicitur habere cōsortes, si tamē
episcopi nominandi sunt, qui non ordinēt
diaconos, nisi prius uxores duxerint, nulli
celibi credentes pudicitiam fuerunt, ut
arbitrio, & Nicolaitæ eiusdem hæresis au-
ctores: quotū impudicitia meminit Aug.
lib. de Catalo. hæreticorum ca. 5. A quibus
Nicæa quidam. Græcus institutum Græco-
rum deduxit, ut art. seq. uidebimus: nam et
illi sacerdotes non ordinant nisi prius uxo-
ribus copulentur. Quomquidem iam diu
sepulchra quæ hæresim. reuocare

Vuicless Thom. in lucem curauit hæresi archa ille Vuicless,
ut Tho. Vuald. 2. tom. de sacramentis cap.
128. fideliter refert: quæ subinde hæresim
in proximis capitulis pro ligatâ curauit.
Vuald. Ab his ergo iuis patriarchis cōracionem
hanc traxit Lutherus, ut sacerdotum con-
tinentiam nō modo non probaret, uerum
immani petulantia, quæ sibi natua erat
condemnat. Vnde in libro suo illo idem
idem condemnato, De abroganda Missa
priuata, de illo præcepto, Nō mechaberis,
edisserens, hæc euomuit diabolica uerba:
Lutherus. Nusquam sic insanit Sathanas per Papam
atque, in castitate & libidine tractanda.

Primum, et si non prohibet uerbo castita-
tem, & scortari docet, cogit tamen scortari
decreto suo inuoluerabili, & perditissimo de
eglibatu totius sui sacerdotij ram. latè patē-
tis: cū tam rara & angusta sit castitas gra-
tia. Et subdit: ꝑ cum continere neq; pos-
sint neque debeat, rabies est Sathanica &
plus quam sacrilega, eo ab uxoribus arce-
re. Videte quouisque ingenium bestie erat
ad conuitia efficiēte. Hoc itaque dogma
ad eō suorum cordibus alē impressit, ut
nulla sit potestas quæ ab ipsis illud queat
eradicare. Neque uerō hæreticorum tantū
animos error hic occupauit, sed usque ad
catholicos irrepit. Fuit enim Panor. inter-
uris canonici interpretis illuistrissimus: qui
tamen super ea cum olim de clerici cōiuga-
consultum, in ecclesia arbitratus est, si sa-
cerdotibus abstinere nolentibus fauillas
sacer. uxores sibi aliosq; audi, quia cum quo-

tidie, inquit, illicito coitu maculentur, si-
cere ecclesia deberet ut bonus medicus:
qui dum uidet medicinam potius uicere
quam prodesse, eam tollit. Contra hæc
ergo errorem statuitur catholica cōclusio

Vique a deo sacerdotum continentia, non
modo congruens, uerum necessaria est ec-
clesiæ. Christi ut absque illa neque decori
seruare possit, neque legitimam Christi ef-
figiem retinere. Et quoniam obloquent
nos monet articulus, in quo antiquitas sã-
ctionis huius, tum ecclesiasticis testimo-
nijs, tum sacris oraculis corroboranda est,
in præsentia, quod titulus eius postulat, dis-
taxat nobis est utendum rationibus, qui-
bus ostendatur quam fuerit congruens ac
necessaria. Octo neque aut nouem pos-
sumus meditari capi a ex quibus rationes
huiusmodi deducamus. Primum, ut si-
cut obiectiones, sic & probationes Christi
exemplo exordiamur, sacerdotes in illa
Christi spiritu uali connubio ecclesie copu-
lantur: Christus autem uirgo de qua uigi-
ne natus unicum sibi, candidam, immacu-
latamque columbam ecclesiam copulauit
cuius sacramentum auctore Paulo: coniu-
gium primorum parentum gessit: quo pro-
pter adiectum illic est. ꝑpter hanc relin-
quet homo patrem & matrem & ad heri-
bit uxori suæ. Hæc est ergo unicus uxor,
propter quam sacerdotes, non solum pa-
trem & matrem, uerum & carnales uxores
sunt merito relicturi. Si enim ecclesia uti-
go casta, ut cum Paulo 2. Corin. 1. loqui-
mur desponsata est Christo, & sacerdotis
eius sponsas castos esse condecet. Alioquin
spirituale connubium suū non teneret iu-
ceritatem. Secundum, quod huic sancto in-
stituto suffragatur, est mundities quæ sacer-
dotum functioni in sacrosancto possibi-
lum. aliam sacramento perficiendo ne-
cessaria est. Enim uerō, ut semper ecclesia
decentissimum duxit, ut ministrum illius sa-
cramenti ubi innocentissimus agnus im-
molatur, nullo effuso sanguine contami-
narentur, sed etiam illi qui secularem ius-
titiam administrant, irregulares sicut
ad ordines suscipiendos: sic multoq; iustius
decuri: ne carnis usu sacrosancti, commo-
cio polluerentur. Etenim postquam con-
iugalis amplexus traduxit esse cepti origi-
nalis culpæ, quæ genus nostrum insicitur,
illam subinde conuaxit feceritatem, ut non
possit homines non pudescere. Vnde pa-
dada.

BRADOT.

enda membra nomen hæreditarum. Quo circa cum carnalia spiritalibus è regione sint opposita nullus carnis vsus spiritalium nitori sic aduersatur, ac sordidus iste. Vt que adeo quod locum etiam sacrum, ut sã guinis, sic etiam seminis effusio polluat. Neque huius de fuit antiquitus religionis figura. Legitur namque 1. Regum. 21. quod cum David à facie Saul fugiens venisset ad Abimelec sacerdotem Leuiticum, postulassetque ab eo sibi suisque refectiois, panes, responderit: Non habeo laicos panes ad manum, sed tantum panem sanctum scilicet qui mensæ sanctuarij in vsu sacerdotum suppositus erat. Si mundi sunt pueri, maxime à mulieribus, manducent. Neque verò manducare permitti sunt, antequam David certiore eundem faceret, dicens: Continuumus nos à mulieribus ad heri & nudius tertius, & fuerunt vasa puerorum munda. Si ergo panem illum in quo nihil aliud diuinitatis latebat, quam qd sacramentum, hoc est, figura erat sacrosancti panis qui de celo descendit, edi nefas erat nisi ab his qui essent ab vxoribus mudi, quanto ergo iustus idem nitor illos de cet qui ipsam sacramenti veritatem tractat: hoc est quotidie sub specie panis Dei corpus māducant? Accedit & alia figura, quod legale agnum nisi succinctis renibus cocnare non licebat. Quod Gregorius homil. 22. super euangelia exponens ait, in renibus delectationem carnis sedere, ob id que illic significatum esse, ut qui pascha comedunt, voluptates edomare debeant, & carnem à luxuria restringere. Igitur cum sacerdotes euangelici quotidie agnum immolent immaculatum, par est suoque muneris decentissimum, ut abstinentia carnis perpetua fulgeant. Adde & rei huius tertiam eandemque peculiarem vmbra in sacerdotibus antiquæ legis: Legitur enim Exod. 28. Porro filijs Aaron tinnicas lineas parabis, & infra: Facies & femoralia linea ut operiant carnem turpitudinis suæ à renibus, vsque ad femora. Quod quidem venerabilis Beda, libr. 3. de tabernaculo, interpretatus ait, foeminalia illa castimoniam, quæ appetitum copulæ conjugalis prohibet propriè designasse, sine qua nemo, inquit, vel sacerdotium suscipere, vel ad altaris potest ministerium consecrari, id est, si non aut virgo] permanserit aut contracta vxore coniunctionis fœdera

soluerit. At verò sicut res ecclesiastica strata sunt catena connexæ, sic vno defracto nodo, omnes dissoluantur. Propterea ecclesia hanc à suis sacerdotibus sanctimoniam requirit, quod inconcussè credit corpus Christi verum ab ipsis retractari, postquam ergo Lutherani eiusdem corporis sacramentalem veritatem dissentunt, nil mirum si eundem candorem à suis sacerdotibus non desiderent. Tertium decenæ huius caput sumitur ex altissimo meditationis, orationisque culmine, cui sacerdotes dedicantur. Debent namque sacra scripturæ legendæ ac relegendæ se totos dedere: ut sicut nubes in sublimi volantes salusticam pluuiam populo suppeditent. Vfus autem uxoris non modo corpus cõspurcat, uerum & mentem deprimit & obnubilat. atque adeo superiorum contemplationi ineptissimam reddit. Vnde Apostolus 1. ad Corin. 7. ubi coniuges admonet ne se inuicem coniugali officio defraudent, exceptionem nihilominus faciens ait: Nisi forte ex consensu ad tempus, ut uacent orationi, nimirum docens quanto sit impedimèto officium illud eleuand v in Deū menti. Cum ergo sacerdotes iugi sint meditationi & orationi pro se & populo consecrati, debent ab illo officio, atque adeo ab illo fœdere esset perpetim alieni. Vnde si ab Ethnicis etiam licet testimonium petere, peripateticus Theophrastus in lib. de nup. sapienter scripsit, per coniugium impediri studia philosophiæ, neque posse quenquam libris & vxori pariter inscruire. Et, quò ad sacerdotes reuertitur, Origenes homil. 23. super libro Numero eundem Paulinum locum edisserens, sic colligit: Vnde mihi videtur quod illius solus est offerre sacrificium indefinens (de sacerdotibus porro loquens) qui indefinens & perpetua se deuouerit castitati. Et Ambrosius in tertium cap. 2. Timotheum. Si enim inquit, plebeis hominibus orationis causa ad tempus abstinere iubetur, quanto magis Leuitis sacerdotibus, quos de noctuque pro plebe sibi commissa oportet orare? Et Hieronymus libro primo, contra Iouinianum eadem sermè repetens verba (quæ ambo ex Epiphano, primo libro secundo in hæresi Catharorum desumpsisse videntur) subdit: Si sacerdotibus semper orandum, semper ergo illis cauendum est matrimonium. Neque

Tertia ratio.

Theophrastus.

Origenes.

Ambrosius.

Hieronymus.

verò huius exemplum in sacerdotibus de
fuit antiquæ legis. Hac enim de causa, vt
primo Paralipom. 14. à Dauide institu-
tum est, & Lucæ primo memoratum, per
vices ministrabant templo, illòque tempo-
re vxorum consortio intra templum clausi
abstinebant, nempe quòd cum eorum o-
rationes sicut incensum quòd ad altare cre-
mabant, in conspectu Dei ascendere pro-
fiterentur, vnà confitebantur non posse il-
las nitidè fundere, nisi essent ab coniugi-
bus sequestrati. Vnde Beda super eundem
locum exemplum colligit quòd sacerdotes
nostri, quibus non per vices, sed semper
altari seruire iubetur, perpetuè esse de-
beant castitati addicti. Quartus deinde
fontis eiusdem institutionis est, quòd sacer-
dotes euangelici, qui, vt Paulus ad Colos-
sen. 1. admonet, ea implent quæ de sunt
passionem Christi, delicta iugiter de-
bent lugere populi, perpetuèque à deo fac-
cere penitentia fructus. Hanc enim ob-
rem vt Osee quarta legitur, peccata,
hoc est, oblationes pro peccatis comē-
dunt, lactui autem nihil magis ex diamē-
tro reluctatur quam vnera voluptas, vt
pote quæ spiritus omnes exhalans, ani-
mam in carnem transformat. Propter
quòd de homine ante diluuium dictum
est: Non permanebit spiritus meus in ho-
mine, quia caro est. Vnde si penitentibus,
vt Ionæ 3. legitur, ieiuniorum maiores
congruunt & illis qui antiquitus cultui
templi offerebantur, vinum & sicera, om-
ne quòd inebriare poterat interdicebatur,
multò congruentius euangelicis sacerdoti-
bus prohibetur, quæ vino truculentius
inebriat. Adde rationem quintam, quòd
nisi impudentissimus hæreticus, negare
nemo potest, cælibatum, præstantem esse
virtutem, quam potissimum in sacerdotes po-
pulo prædicare & commendare debent,
viduasque & reliquos continentes ad cas-
tatem animare. Quomodo autem pos-
test hortator esse viduitatis, virginitalis,
aut castitatis, qui ipse coniugij lege viuat?
Ex sexta insuper radice ortum habuit san-
ctæ hanc institutio, nempe ex cura quam sa-
cerdotes gerere tenentur populi. Tenen-
tur enim & pauperum, & viduarum, &
orphanos patrocinium sustinere, & in-
ter egenos sua bona distribuere, huic au-
tem persoluendò muneri nihil pugnan-
tius obstat quam cura rei familiaris, vbi

vxor est, & liberorum germina. Vnde
Paul. primo ad Corinth. 7. Volo, inquit, vos
sine sollicitudine esse. Qui sine vxore
est, sollicitus est quæ Domini sunt, quo-
modo placeat Deo. Qui autem cum vxore
est, sollicitus est quomodo placeat vxori,
& diuisus est. Quo loco Ambrosius: Am-
bro. purata, inquit, sollicitudine rei vxoriz,
quæ sola in mundo ceteris grauior est, ad
Deum promerendum animus eruditur.
Hæc illa. Inter omnes ergo mundanas so-
licitudines res vxoria molestissima est, &
negotiorum anxietatibus occupatissima.
Nam huic cetera cuncta seruiunt, non so-
lum vt in præfenti illa onera sustententur,
verum vt perpetuè successioni prospicia-
tur. Quia vtique ratione Iovinianus ipse
pudicitia osor, vt Diuus Augustinus libro de
hæretic. capitu octuagesimo secundo, re-
fert, licet non ob meritum, tamen vt
eiusmodi molestiarum sarcinam libera-
neret, noluit se matrimonio addicere,
ei ergo qui vxori alligatus est, nulla se
reliqua libertas, quæ tamen sacerdotum
functioni maxime est necessaria. Sep-
timus locus huius persuadendæ ecclesiasti-
cæ sanctionis desumitur ex auctoritate
qua sacerdotes in ecclesia Christi ad sacra-
mentorum ministerium polere debent,
atque ex honore illis debito, secundum
illud Ecclesiasticè septimo. Honora Deum,
& honorifica sacerdotes. Quòd de uoluntate
potissimum intelligendum est, quippe
qui non tantum diuina, verum & Deum ip-
sum sacramento tangunt. Hac enim aucto-
ritas inde illis maxime adnascitur quòd
sunt egregio loco; hoc est extra plebis pro-
grem. Si autem mariti essent in media ver-
sarentur plebe; neque honor illis habere-
nt egregius, neque reuerentiam mo-
pudor esset mysteria diuini corporis & signi-
nis in manibus maritati hominis adora-
re, & metus, peccatorum confessione illis co-
credere cui vxor semper assisteret, nam ta-
ter virum & vxorem, nihil se creto serua-
tut. At verò Lutherani, vt supra dicebam,
quia hæc omnia sacramenta denegant,
nihil mirum si neque suis sacerdotibus
ullam venerationem impendant. Octa-
uam utique caput, idque non in inferio-
ribus habendum huius instituti est, cum
& pax atque tranquillitas, quæ ex vno-
rum concessione turbarentur. Enim-
vero

Beda.

Quarta
ratio.Quinta
ratio.

Sexta.

SOTO
de Iustitia
Legibus
DII
13

Verò si vxorum proliumque turba obsepi-
rentur, tunc sacerdotia illis ac præben-
de non sufficerent. Essent enim honestè
alendi. Etenim Leuiticis, quæ duode-
cimâ pars erat populi, eò decimæ suffi-
cientes erant, quod integre illis obue-
niebant. Et præterea quod non tot erant
tunc vnus templi ministerio necessarij
quot nunc tantæ ecclesiarum multitudi-
ne. Ex qua re consequens fieret vt debe-
rent esse opifices & coloni, quales erant
fortè Leuitæ, qualesque Lutherani suos
oprant habentque sacerdotes. Vnde in
quædam vilipendium eorum ordo apud
nos venit, vnusquilibet secum repetet.
Insuper si sacerdotibus coniuges ad here-
rent tunc totam suam sollicitudinem & vi-
gilantiam illum congererēt, vt sua sacerdo-
tia quasi hereditario iure in filios trāsfun-
derent. Hoc enim nobis sacerdotum ambi-
tio documentò est, qui filios habent. Si e-
nim quibus nefas est & pudor filios suos
præbendis ditare, nihilominus id tanto pe-
re fatagunt, quanto illi id facerent liben-
tius & audacius, quibus non pudor, sed ho-
nor esset longa liberorum serie abundare?
Ad hæc demum accedit quod si sacerdo-
tes coniugati essent, tunc ad episcopatus
non nisi magnates, puta Duces & Comi-
tes, ac cæteri seculares principes & assu-
merentur, & ad pingua beneficia alij
seculares nobiles. Quare omnia litibus es-
sent discordijsque ac bellis plena, cunctæ-
que adeo res ecclesiastica susque deque
confusa. Hæc sunt quæ de hac re medita-
ri soles.

Ad primum igitur argumentum in cõ-
trarium respondetur, quòdeò Christus A-
postolos de matrimonio sumpsit quod tunc
celibatus religio non perinde atque nunc
in consilio, in vsque erat. Attamen vt doce-
ret quod transacta lege (vt apostolica ver-
ba quæ sunt ad Heb. 7. permutemus) sacer-
dotum ratio erat simul mutanda, illos ad
celibatam euocauit, Ioannemque adeo
de medijs nuptijs ad virginitatem, quam
uis, vt Hieron. lib. 1. contra Iouinia. auctor
est, de solo Petro certum sit habuisse vxor-
em, de alijs autem non ita constat, illo ta-
men ex superfluo admisso ambigi non de-
bet, vt ait ibidem Hieronymus qui an-
quæntibus vxoribus vota scelerint castita-
tis. Id quod ex illis verbis Petri. Matth. 19.

colligitur; Ecce nos reliquimus omnia &
sequuti sumus te, quid ergo erit nobis? Ad-
huc enim ad id quod ab ore Christi ado-
lescenti dictum audierat: Si vis perfectus es
se, vende & vende &c. & sequere me vbi reli-
gionum instituta fundantur. Ad secundum
verò argumentum, quod ex Paulinis ver-
bis accerfiebatur, articulo proximo, com-
modius respondebitur.

Ad tertium de antiquis sacerdotibus
quod ad rem præsentem attinet, respon-
detur, eorum rationem latissimè à nostra
desiisse. Primum quòd illi non sacramen-
torum veritatem, quibus nunc Christus
offeritur, ac Spiritus sancti confertur gra-
tia, sed horum penitus vmbra tractabant
quare non tanta ab illis desiderabatur mū-
ditas, tam essi lotionibus quæ illis erant
frequentes, candorem qui in nostris debet
sacerdotibus splendere, præsignabant. Præ-
terea, vt Leuiti. 21. legitur sumus sacerdos
virginem ducturus erat, non autem vi-
duam aut repudiatam, aut sordidam, &
cum templo seruiabant, vt dictum est: ab
vxoribus abstinebant, quod nonnullum
erat candoris indicium. Vnde primo ad
Timoth. 1. Ambrosius veteribus, inquit, id
circo concessum est sacerdotibus vxores
ad vsum habere, quia multum tempus o-
tio vacabāt à ministerio. Multitudo enim
erat sacerdotum vt per vices seruire pos-
sent, nunc autem iugiter esse debent in
ministerio. Ad hæc, tunc nondum prodie-
rat coelibatus consilium. Adde quòd
Leuiticus ordo suam per se duodecimam
tribuum constituebat, apostolici nume-
ri prognosticam, ob idque necesse habe-
bat suam sobolem vxorio munere pro-
creare, nostris autem sacerdotibus sola
commissa est spiritualis genitura, videli-
cet animas in Christo reata, suo ver-
bo, ministerioque & studio lactare, so-
uereque ac nutrire. Id quod egregiè A-
rator in suo illo carmine, quo Apostolo-
rum Acta contextit, hisce versibus declara-
uit.

*Ecclesia nunc alma fides sine sine pudicos
Pontifices iubet esse suos, & quarit in omni
Cauita tribu, quos vito probet, neque san-
guinis iste,
Sed meritis successus erit.*
Quocirca Græci Leuitarum institutum
imitantes, multò fecissent consultius si
Soto, de Iust. & Iu. Zz 3 Lau.

Ad secū-
dū arg.

Ad ter-
tiū arg.

Ambr.

Postre-
ma rō.

Ad pri-
mū arg.

Hiero.

Latinis Christianorum sanctionibus auscultarent. Sed de ipsis inferius repetendum nobis est. Ad quartum latè contra Iouinianum Hieronymus respondet, quod ecclesia celibatum anteferebat, matrimonium minime damnat: sed docet, ut illud ad propagandum humanum genus necessarium est, ita & sacramentorum ministros celibatū decere. Sicuti non condemnat iustitiæ ministros, licet suos sacerdotes a cruento illo munere arceat. Hoc autem commune argumentum est, & satis a patribus locupletatum. Quintum autem argumentum est quod subsequenter punctim tangit. Fatemur namque castitatis votum non esse obseruatum facile, sacerdotumque ordinem, ecclesiæ necessarium perquam numerosum esse. Et quod in sexto argumento obtenditur agnoscimus insuper in priuatis ædibus non usque adeo tute seruari posse eiusmodi votum, quam in monachorum claustris. Neque uero inficias imus, ut septimū argumentum admonebat, crebros esse in clero concubinos & adulteros. Sed tamen ad hæc multimodum responsum damus. Primum, Reipublicæ & maxime ecclesiæ statuta ex fine iudicanda sunt, licet non omnibus incommodis obuiari possit. Cui ergo ad sacrosanctum altaris ministerium candorem illum & animi & corporis in sacerdotibus florere deceat, congruum fuit sic illos instituere non obstantibus carnis insultibus, quos humanam fragilitatem necesse est quocunque statu perperari. Alioqui & lex diuina quæ omnem libidinem inhibet, iniqua esset. Innumeri sunt qui carnis lapsu polluantur quam plurimumque adulteri. Deleantur ergo leges hæc prohibentes. Secundo. Nemo ad sacerdotum compellit, imò si sacros canones consulas, neque uis nisi maturo iudicio admittitur, nempe qui ætate sit legitima, ut sibi uide re deliberatè possit, quid ualeant humeri, mox ut morum probitate rerumque cognitione ac scientiæ lumine fulgeat; ut præter alias complures sanctiones uidete est apud Alexan. tertium toto titulo de ætat. & qualitate. Et ordine perficiendorum. Ob id enim ait ad Timotheum Paulus oportere episcopum, atque adeo sacerdotem, testimonium habere bonum ab his qui foris sunt, ne in operibus probitatis incidat & in laqueum diaboli. Et eundem discipulum admonitum cura-

uit, ne cui cito manus imponeret; & Testificauit quantis splendere debet virtutibus qui ad sacerdotium assumendus esset. Tertio respondemus, humanam naturam, non esse usque adeo in becilem & inbricam quin vigilanti cura cautelaque adhibita, ualeat se a carnis incurSIONIBUS per Deigratiam tueri. Hanc enim ob rem sancta Nicæna Synodus ut 3. eius cano. uidere est omnem extraneam mulierem a rebus sacerdotum abegit, abactaque subinde uoluit Syriaci decretum, quod est 18. distinctio canon. feminas. uidelicet ut non nisi mater, aut soror, aut auia cum ipsis commorentur. At tamen hæretici, ut Hieronymus super tertium Hieremias caput sapienter adnotauit, eum habitent in Aquilone, unde omne malum panditur, perditio calore fidei audire illud apostoli non possunt. Spiritu feruentes. Unde uoluptatibus sese tradentes, castitatis inimici, non possunt non esse pudicitiae hostes, naturaque infamatores, afferentes non posse homines nisi ut feminarum mancipia uiuere. Quamuis diffiteri non possimus, numerum iam nunc sacerdotum iusto ampliore in ecclesia permitti, admittique extra delectum in hunc ordinem plebeios ac infimæ classis homines: idque eiusmodi ordinem in iustum, quo nunc iacet, locum proiecisse. Quarto loco responsioni nostræ adieci-

Ad quartum,

Ad quintum.

Ad sextum.

Ad septimum.

Prima solutio.

Secunda.

SOTO
de Iustitia
& Iure
DII
13

ylustum natura sua satietatem facit, tum, irritante demone, nauisam. & alieni thalami desiderium. Quocirca dum illi hæretici sacerdotes volunt continentes maritos efficere, adulteros procreant. Non debuisset ergo, vt ad Panormitanum respiciamus, sacrorum canonum expositor illam censere salubrem medicinam vt carnit aduersus spiritum depugnanti fædè indulgeretur. Non enim sic nos voluit instructos Paulus vbi aiebat: Volo autem omnes vos esse sicut meipsum. Sanctus certe S. Thom. quæstione præsent, articulo vndecimo, ad monitos voluit ecclesiæ prelatos, nempe quod periculis humanarum rerum per res humanas obuiandum sit, non autem per hoc quod res diuinæ conuertantur in vsum humanum. Eo potissimum quod alia remedia præsentiora sunt morbo titillantis carnis medèdo, quàm ei obsequendo eius excitare prariginem. Si modo eadem remedia vigilantius ecclesia in sacerdotum ordine instauraret, & sacros canones exigeret. Nempe vt sacrorum doctrina pollerèt, frugalitèr tent mensa, secularibus abstinerent, tum delitijs tum commercijs, orationi denique incumberent. His enim institutis multo efficacius clericorum corruptioni prospectum foret, quàm eos in matrimonialia impedimenta submergendo.

ARTICVLVS II.

Vtrum sacerdotalis continentia ab ipsis statum ecclesiæ inenarrabilis cooperis.

Secundo loco de antiquitate huius instituti dicendum superest. Et morte nostro quod non ab ipsis ecclesiæ primordijs fuerit exortum arguitur eodem loco supra citato, vt limatius exponatur. Apostolus enim episcopos commonuit vt vnus essent vxoris viri, haud ergo ab illo sæculo originem mos iste traxit. Secundò extat canon sextæ Synodi Constantinopolitanæ, quæ habita fuit sub Agathone Pontifice, tempore Cōstantini Quarti. Anno salutis 673. & refertur 31. distin. canon. quoniam. Canon est: Quicumque diligens inuentus sub diaconali ordinatione, aut diaconali, aut

sacerdotali, hi nullo modo prohibentur ad talem ascendere gradum pro vxoris suæ cohabitatione. Neque etiam tempore ordinationis suæ profiteri cogantur quod abstinere debeant à legalis vxoris familiaritate. Tertio arguitur auctoritate quæ tribuitur Augustino in 15. de Ciuit. citaturque à Gratiano cano. cum igitur 35. quæstio. prima. Cuius verba sunt: Ecclesia post apostolica instituta quædam consilia perfectionis addidit, vt poie de continentia ministrorum ecclesiæ, hoc ergo non erat necessitatis præceptum, sed honestatis consilium.

Contrarium verò nos edocet decretum Calixti I. quod habetur 27. distin. c. presbyteris, ait Presbyteris, diaconibus, subdiaconibus, & monachis concubinas habere seu matrimonium contrahere penitus interdiximus, cōtracta quoque matrimonia ab huiusmodi personis disungi, iuxta sacrorum canonum definitionem iudicamus. Sedit Calixtus circa annum Redemptionis. 18. cum ergo ipse antiquiores canones citet, documentum est rem esse antiquissimam.

Quæstio præsent quinque conclusionibus eget, vt eius veritas clarescat. Prima Apostolorum seculo permiffum fuit vt qui coniugali commercio impediti erant, nihilominus sacris initiarentur. Id quod nullo alio opus habet testimonio, quam illo bis iam citato Paul. 1. ad Timoth. 3. ad Titum 1. vbi ait oportere episcopum esse vnus vxoris virum. Haud enim eludere loca illa possumus, dicentes, intelligi de his qui cum fuissent matrimonio mancipati, iam essent vxoribus vidui. Paulinus enim contextus planè commonstrat illos esse intelligendos qui matrimonio durabant, tum quod vnus vxoris vir, hoc ipsum sonat quod vxorem habens, tum etiam quod inter alias eius virtutes hanc etiam ponat, vt sit suæ domui bene præpositus. Sed in hoc confirmando, non est cur immoremur. Nam si ille non esset sensus Pauli nunquam postmodum ecclesiastica iura coniugatis permitterent fieri sacerdotes, quod tamen permittunt, vt canon. quoniam. supra citatus, distinctio. 31. & canon. si quis distinctio. 32. & mos ipsi Græcorum contestantur. Quare quod in eius loci expositione ait Hieronymus vbi

Zz 4 delict,

Tertiū.

Calixt.

1. Cōcl.